

3.8.2017

Placeringstillgångarna 194,7 miljarder euro vid utgången av mars 2017

Arbetspensionsförsäkrarnas sammanlagda fonderade tillgångar uppgick i slutet av mars till 194,7 miljarder euro. Tillgångarna ökade med 6,2 miljarder euro jämfört med situationen i slutet av förra året. Vår analytiker **Peter Halonen** behandlar i vidstående analys mer ingående beloppet av placeringstillgångarna och deras allokering vid utgången av mars 2017.

Halonens analys omfattar följande kapitel:

- Allmän översikt - förändringar i lagstiftningen
- Början av året inledde i positiva tecken såväl inom realekonomin som på finansmarknaden
- Placeringsintäkterna specificerade
- Förändringar i pensionsförsäkrarnas solvensberäkning
- Duration och öppen valutaposition
 - Duration
 - Öppen valutaposition
- Placeringsbeståndet ökade igen - nettoplaceringstillgångarna 194,7 miljarder euro
- Inga betydande förändringar i andelarna mellan olika placeringskategorier
 - Andelen för mass- och konverteringslån på nedgång
 - Placeringsbeståndet av noterade aktier (inkl. fonder) ökade tillsammans med övriga aktieplaceringar
- Andelen placeringar i Finland och utanför euroområdet ökade
 - Placeringar som hänför sig till Finland
- Basinformation om vår placeringsstatistik

1. Allmän översikt - förändringar i lagstiftningen

Placeringsåret 2017 inledde med ett starkt första kvartal, då nettoplaceringstillgångarna ökade med 6,2 miljarder euro under rapportperioden. Pensionsförsäkrarnas genomsnittliga nominella placeringsavkastning för tre månader var 2,7 procent medan motsvarande reala avkastning var något större eller 2,8 procent.

Det första kvartalet präglades av marknadsoptimism och de ekonomiska tillväxtförväntningarna steg globalt. Utöver den ekonomiska tillväxten noterades positiva realekonomiska siffror från olika kontinenter beträffande såväl sysselsättning, inflation som företagets resultat. Även de indikatorer som mäter förtroendet bland olika ekonomiska aktörer har stigit på bred front. Optimismen syntes framför allt i en gynnsam utveckling på aktiemarknaden.

Å andra sidan präglades början av året av politiska risker på bägge sidor om Atlanten. De största centralbankernas eventuella åtstramning av penningpolitiken för i år har också varit på tapeten. Vändningarna på finansmarknaden under början av året beskrivs mer ingående i kapitel 2.

Som helhet steg pensionstillgångarna till 194,7 miljarder euro. Av detta var andelen för pensionsförsäkrarna inom den privata sektorn 121,9 miljarder euro och den offentliga sektorn 72,8 miljarder euro. Till ökningen av pensionstillgångarna bidrog mest uppgången i aktier och aktierelaterade placeringar, på samma sätt som ifjol. Andelen för placeringskategorin i fråga steg i fjol för första gången över 50 procent av den totala placeringsförmögenheten. I slutet av mars var andelen 51 procent. Fastighetsplaceringarnas andel ökade något, medan ränteplaceringarnas andel minskade.

På pensionstillgångarna inverkade emellertid sänkande att det från fonderna och deras avkastning betalades ut mer i pensioner än det kom in pengar till systemet i form av arbetspensionsavgifter. Exempelvis insamlades år 2016 enligt preliminära uppgifter för hela pensionsbranschen 2,3 miljarder euro i pensionsavgifter till fonderna, men 3,5 miljarder euro togs ut. Således användes av fonderna och deras avkastning 1,2 miljarder euro netto till löpande pensioner. De ökade tillgångarna kommer inom de närmaste åren i allt högre grad att användas för att finansiera pensionerna, då pensionsutgifterna fortsätter att öka. Å andra sidan hjälper den goda avkastningen att minska höjningstrycket på pensionsavgifterna.

Med andra ord, trots rekordstora pensionstillgångar, behövs alla tillgångar i framtiden i allt större utsträckning. Med tanke på pensionsystemets hållbarhet är också den ekonomiska tillväxten och utvecklingen av sysselsättningen i Finland av avgörande betydelse. De är bestämmande för hur mycket tillgångar för finansieringen av pensionerna som inflyter på pensionsavgifterna.

Avkastningsutvecklingen på de placerade pensionsmedlen bör analyseras på lång sikt - förändringar under ett kvartal eller ens ett år bör inte ges för stor vikt.

I det följande visas den realiserade avkastningen för branschen på medellång och lång sikt:

- 2012 - 2016: nominell avkastning 7,2 procent och real avkastning 6,1 procent
- 2007 - 2016: nominell avkastning 4,5 procent och real avkastning 2,8 procent
- 1997 - 2016: nominell avkastning 5,9 procent och real avkastning 4,3 procent.

Vid analysen av avkastningen är det skäl att notera att den framtida avkastningen inte kan förutspås utifrån den historiska avkastningen. För det andra, liksom också framgår av siffrorna, avviker avkastningssiffrorna från varandra beroende på vilken tidsperiod som analyseras.

Pensionsförsäkrarnas solvens har varit fortsatt stark. Genom de buffertar som reserverats för kärvare tider klarar pensionsförsäkrarna också tillfälliga svackor på finansmarknaden - tack vare den goda historiska avkastningen. I början av detta år trädde solvensreformen i kraft för aktörerna inom den privata sektorn. I och med reformen beaktas riskerna i anslutning till placeringsverksamheten mer omfattande än tidigare. Läs mer om ämnet i kapitel 4.

Förändringarna i lagstiftningen gällde också en justering av vikten för den till aktieavkastningen bundna andelen i avkastningskravet. Vikten höjs gradvis först från början av detta år (15 procent) och därefter ytterligare från början av år 2018 (20 procent). Höjningen av vikten överför risken i anslutning till aktier från den enskilda aktören mer på systemet som helhet, vilket innebär att pensionsförsäkrarna kan höja portföljens risknivå genom att utöka andelen aktieplaceringar. I praktiken betyder det att pensionsförsäkrarna har möjlighet att utöka placeringarna i aktierelaterade instrument upp till 65 procent av de sammanlagda placeringarna, om pensionsförsäkrarens egen

solvens tillåter det. Läs mer om det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen på vår webbplats under [Beräkning av ansvarsskulden](#).

Placeringsanalysen har förändrats något från senaste analys. Vi har lagt till ett nytt kapitel, där vi redogör för ett antal siffror som beskriver riskerna i placeringsportföljen. Dessutom kommer årets tre första analyser i fortsättningen att till vissa delar vara något mer kortfattade än analysen vid årsslutet. Genom förändringarna vill vi göra analysen mer läsbar.

2. Början av året inledde i positiva tecken såväl inom realekonomin som på finansmarknaden

Årets första kvartal fortsatte på samma gynnsamma spår som i slutet av fjolåret, då olika tillgångslag genererade avkastning på bred front. Av placeringskategorierna var noterade aktier de mest framgångsrika.

Marknaden har under den senaste tiden präglats av en rätt stor optimism. Optimismen bottnar framför allt i de gynnsamma förändringarna inom realekonomin, och på olika kontinenter har de ekonomiska siffrorna varit glädjande positiva t.ex. i fråga om ekonomisk tillväxt, sysselsättning och inflation. I och med den tilltagande inflationen har också ränteplaceringarnas räntor stigit från de senaste årens bottennoteringar. Optimismen stärks också av företagets resultat tillväxt, konsumenternas breda tilltro till framtiden och det faktum att de största centralbankerna - åtminstone hittills - har tillämpat en lös penningpolitik.

Olika forskningsinstitut har höjt sina ekonomiska tillväxtprognoser för framtiden. Exempelvis förutspådde Internationella valutafonden IMF i sin [översikt](#) i januari att den globala ekonomin växer med 3,4 procent under 2017 för att i och med de förbättrade förväntningarna höja prognosen i sin [rapport](#) i april med 0,1 procentenheter till 3,5 procent. I fjol växte ekonomin globalt med 3,1 procent.

Merparten av den ekonomiska tillväxten härrör enligt IMF från de stigande och utvecklande ekonomierna, såsom Kina och Indien - givetvis bidrar också de utvecklade länderna, såsom Förenta staterna, till den växande ekonomin världen över. Den snabbare ekonomiska tillväxten än vad som tidigare förväntats har redan syns och kommer sannolikt också framöver att synas i företagets resultat. Detta avspeglades under årets första kvartal i en uppgång i aktiekurserna.

Avgörande för pensionssystemet i Finland är också att realekonomin i Finland visat positiva signaler t.ex. i fråga om sysselsättningen. Dessutom har förtroendeindikatorerna som mäter de ekonomiska aktörernas tro på framtiden förbättrats.

Naturligtvis är framtiden även förenad med risker. Under det första kvartalet hänförde sig farhågorna till politiska faktorer och aktörer - framför allt presidentvalet i Frankrike. Den politiska osäkerheten fortsätter alltjämt i Europa, när nya val är förestående exempelvis i Italien. Dessutom håller brexitförhandlingarna först nu på att komma i gång på allvar. Skuldsättningen inom världsekonomin, det svaga ekonomiska läget för vissa europeiska banker och centralbankernas framtida riktlinjer för penningpolitiken vållar likaså huvudbry på marknaden.

Å andra sidan kan man än en gång fråga sig om marknaden varit för optimistisk när det gäller Förenta staterna och president Donald Trump: kan han med republikanernas stöd genomföra den finanspolitiska stimulans som han aviserat i sina tal, kommer stimulansen att fungera på önskat sätt och hur realiserar Trumps protektionistiska tankegångar? Än så länge tycks emellertid marknadsförväntningar vara fortsatt positiva när det gäller effekterna av Trumps ekonomiska politik på den ekonomiska tillväxten i Förenta staterna, trots ovan nämnda osäkerhetsfaktorer i samband med hans agerande.

Säkert är däremot att pensionsförsäkrarna också i fortsättningen måste hålla sig till det viktigaste rättesnöret för placeringsverksamheten, dvs. att medlen ska placeras på ett lönsamt och betryggande sätt. Pensionsförsäkrarna har emellertid en mycket stark solvens, varför de klarar tillfälliga marknadsfluktuationer. En långsiktig placeringsverksamhet och diversifieringen av placeringstillgångarna, dvs. en god riskhantering, spelar en nyckelroll såväl idag som i framtiden.

3. Placeringsintäkterna specificerade

Vår sju största medlemmar, de fem största pensionsförsäkringsbolagen och de två största pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn, rapporterar på frivillig basis och enligt samma principer allokeringen av och avkastningen på sina placeringar varje kvartal. Deras sammanlagda tillgångar uppgår till cirka 94 procent av samtliga arbetspensionsmedel. Rapporteringen sker i s.k. [avkastning-risktabeller](#).

Samtliga av våra medlemmar rapporterar sin avkastning, enligt från avkastning-risktabellerna oavhängiga men överensstämmande principer, varje halvår utgående från situationen i slutet av juni och december.

Kalkylmässigt var den genomsnittliga nominella avkastningen på placeringarna för de sju största arbetspensionsförsäkrarna cirka 2,7 procent och den reala avkastningen 2,8 procent på sysselsatt kapital. Den reala avkastningen var något större än den nominella avkastningen på grund av att poängtalet för Statistikcentralens konsumentprisindex i mars 2017 var mindre än i december 2016.

För de fem största aktörerna inom den privata sektorn var den nominella medelavkastningen 2,5 procent och den reala medelavkastningen 2,6 procent.

Den genomsnittliga nominella och reala avkastningen för de två största aktörerna inom den offentliga sektorn var i sin tur cirka 3,0 respektive 3,1 procent.

I jämförelsen lönar det sig att komma ihåg att endast pensionsförsäkrarna inom den privata sektorn lyder under solvenskrav. Inom den offentliga sektorn styr beslutsorganen emellertid placeringsverksamheten med hjälp av separat fastställda allokeringsgränser för de olika placeringskategorierna. Förändringarna i valutakurserna inverkar också på avkastningen och därigenom på skillnaderna mellan dem.

För samtliga sju arbetspensionsförsäkrare som rapporterat sina avkastningsuppgifter gav aktieplaceringarna den bästa avkastningen under början av året. Avkastningen enligt placeringskategori var följande:

- Avkastningen på aktieplaceringar varierade mellan 4,3 och 5,8 procent. Av aktieplaceringarna var framför allt noterade aktier framgångsrika efter att aktiemarknaden gått upp.
- Ränthe- och fastighetsplaceringarna genererade en rätt jämn avkastning för arbetspensionsförsäkrarna. Inom räntheplaceringarna varierade avkastningsprocenten mellan 0,8 och 1,5 procent.
- Avkastningen på fastighetsplaceringar varierade i sin tur mellan -0,2 och 2,1 procent.

För avkastningssiffrorna på lång och medellång sikt redogörs ovan i kapitel 1.

4. Förändringar i pensionsförsäkrarnas solvensberäkning

Beräkningen av solvensgränsen för pensionsförsäkrarna förändrades från början av år 2017. Förändringarna i beräkningssättet inverkade på solvensnivån och solvensställningen, i vars beräkning solvensgränsen utnyttjas. Den nya beräkningsmodellen beaktar mer omfattande än tidigare riskerna i anslutning till placeringsverksamheten. Också framställningen av solvensnivån förändrades, då solvensnivån i fortsättningen beräknas genom att pensionstillgångarna divideras med ansvarsskulden.

Arbetspensionsförsäkrarna inom den privata sektorn lyder under lagstadgade solvenskrav. Arbetspensionsförsäkrarnas solvensnivå var i slutet av mars stark, vilket speglar en god beredskap med tanke på eventuella osäkerheter på finansmarknaden. Solvensnivån beskriver bolagets risktäckningskapacitet. Solvensnivån erhålls genom att man dividerar pensionstillgångarna med ansvarsskulden.

Solvensnivån för de fem största arbetspensionsbolagen var i slutet av mars, i enlighet med det nya framställningssättet, mellan 116,4 och 130,8 procent. Motsvarande spridning i slutet av år 2016, enligt det gamla framställningssättet, var större och låg mellan 15,4 och 30,9 procent. Solvensnivåerna har emellertid i genomsnitt stigit under årets första kvartal. Det beror på den goda aktieavkastningen liksom under tidigare kvartal. Syftet med solvenskapitalet är att fungera som en buffert vid variationer i avkastningen på placeringarna.

Solvensställningen varierade i slutet av mars för de fem största arbetspensionsbolagen mellan 1,4 och 2,3 enligt det nya beräkningssättet. I slutet av december i fjol var motsvarande siffror enligt den gamla beräkningstekniken 1,4 - 2,6. Solvensställningarna minskade något jämfört med situationen i slutet av år 2016 dels till följd av det nya beräkningssättet.

Solvensställningen är solvenskapitalet i förhållande till solvensgränsen. På solvensgränsen inverkar i sin tur bland annat riskerna i placeringarna och den inbördes korrelationen mellan dem. I praktiken beskriver solvensställningen bolagets risktäckningskapacitet i förhållande till de risker som tagits. Mer information om beräkningen av solvensen finns på vår webbplats under [Solvensberäkning](#).

5. Duration och öppen valutaposition

Vi började i fjol publicera [durationen](#) för masskuldebrevslån i samband med avkastning-risktabellen. På samma sida publicerade vi i år för första gången den [öppna valutapositionen](#). Siffrorna bygger på arbetspensionsförsäkrarnas delårsrapporter. Avsikten är att öka öppenheten, vilket också bidragit till att avkastningsjämförelsen mellan olika aktörer i viss mån har underlättats.

5.1 Duration

Med duration avses för ränteriskens del den modifierade durationen, som beskriver masskuldebrevsplaceringarnas känslighet för förändringar i räntenivån. Durationen mäter däremot inte t.ex. kreditrisken, varför durationen inte berättar allt om riskerna relaterade till ränteplaceringar. Om durationen exempelvis är 4, innebär det att ränteplaceringarnas pris förändras med cirka 4 procent om ränteavkastningen, dvs. placerarens avkastningskrav förändras med en procentenhet. I praktiken gäller att ju högre duration, desto större är också ränterisken.

I vissa situationer kan durationen exempelvis med hjälp av derivat också vara negativ. Med en negativ duration kan man gardera sig mot en uppgång i räntenivån. Om räntenivån stiger (sjunker), sjunker (stiger) ränteplaceringarnas pris.

Den genomsnittliga vägda durationen för de sju största pensionsförsäkrarna var i slutet av mars 3,3. I slutet av år 2016 var motsvarande siffra något större, dvs. 3,5. Durationens variationsintervall för de olika aktörerna låg mellan -0,1 och 6,0.

5.2 Öppen valutaposition

Den öppna valutapositionen beskriver de potentiella riskerna i arbetspensionsförsäkrarnas placeringsportföljer, särskilt valutarisken. Siffran uppges i procent av placeringarnas marknadsvärde.

Om den öppna valutapositionen i främmande valuta (annan valuta än euro) t.ex. utgör 10 procent av marknadsvärdet på den totala placeringsportföljen, är av samtliga placeringar då 10 procent sådana som inte har skyddats med derivat och som därigenom är exponerade för eventuella förändringar i valutakurserna.

Ju större den öppna valutapositionen är, desto större risker hänför sig till placeringarna vid en nedgång i valutans värde. Om å andra sidan värdet på den utländska valutans stiger i förhållande till euron, stiger också placeringens värde för valutakomponentens del lika mycket som värdeförändringen i valutan. En öppen valutakurs kan således ha antingen en positiv eller negativ inverkan.

Den genomsnittliga vägda valutapositionen för de sju största pensionsförsäkrarna var i slutet av mars 21,9 procent. Variationsintervallet var rätt stort, mellan 13,0 och 29,5 procent.

6. Placeringsbeståndet ökade igen - nettoplaceringstillgångarna 194,7 miljarder euro

Nettobeloppet av arbetspensionsförsäkrarnas sammanlagda fonderade tillgångar, dvs. nettoplaceringsbeståndet, uppgick i slutet av mars 2017 till 194,7 miljarder euro. Värdet på placeringsbeståndet ökade med 6,2 miljarder euro jämfört med slutet av år 2016.

Betraktat enligt den viktigaste mätaren, dvs. på lång sikt, har tillväxten åren 2006 - 2016 varit i genomsnitt 7,4 miljarder euro om året. För att iaktta försiktighet måste det ändå nämnas att tillgångarna har varierat rätt mycket från år till år. Exempelvis under finanskrisen 2008 minskade tillgångarna med hela 17,3 miljarder euro medan de år 2009 däremot ökade med 19,8 miljarder euro jämfört med året innan. I framtiden kommer ökningen av tillgångarna i allt högre grad att dämpas av de växande pensionsutgifterna.

På utvecklingen av placeringsbeståndet inverkar såväl intäkterna av placeringsverksamheten som skillnaden mellan den inkomst som erhålls genom pensionsavgifterna och pensionsutgifterna. Merparten av pensionsavgifterna används till att finansiera de nuvarande pensionerna. Däremot fonderas och placeras återstoden av pensionsavgifterna, så att avgifterna bestående ska kunna hållas kvar på en lägre nivå jämfört med ett system där denna placeringsverksamhet inte skulle utövas alls. Syftet med fonderingen och placeringsverksamheten är de facto att en del av den finansiering som behövs för pensionerna ska kunna täckas med dessa medel.

Exempelvis berodde år 2016 tillväxten av tillgångarna inom hela arbetspensionssystemet enbart på avkastningen, eftersom man inom både den privata och den offentliga sektorn finansierade en del av pensionsutgifterna genom placeringsverksamheten. Denna utveckling kommer att fortsätta också under de kommande åren - dock starkare än hittills.

7. Inga betydande förändringar i andelarna mellan olika placeringskategorier

Fördelningen av placeringsbeståndet för branschen som helhet var i slutet av mars följande:

- aktier och aktierelaterade placeringar¹ cirka 51 procent (EUR 99,4 md),
- ränteplaceringar² 40,7 procent (EUR 79,2 md) och
- fastighetsplaceringar 8,3 procent (EUR 16,2 md).

¹ Då man i analysen hänvisar till aktier och aktierelaterade placeringar avses följande placeringskategorier: noterade aktier (inkl. fonder), hedgefonder samt övriga aktieplaceringar, till vilka hör bl.a. kapitalplaceringar och placeringar i onoterade aktier.

² Då man i analysen hänvisar till ränteplaceringar, avses följande placeringskategorier: penningmarknadsplaceringar, placeringslån, ArPL-återlån samt masskuldebrev.

Förändringarna per tillgångslag mätt i euro och enligt den relativa andelen av placeringsbeståndet som helhet jämfört med föregående kvartal:

- aktierna och de aktierelaterade placeringarna: tillväxt cirka 4 miljarder euro, andelen ökade med cirka 0,5 procentenheter
- ränteplaceringar: ökning något över 1 miljard euro, andelen minskade med cirka 0,5 procentenheter
- fastighetsplaceringar: inga betydande förändringar.

Förändringarna i aktierna och de aktierelaterade placeringarna under kvartalet förklaras av två olika faktorer. Den första orsaken är den positiva värdeutvecklingen med över 4 miljarder euro, då framför allt noterade aktier fick ett extra lyft i och med att uppsvinget på aktiemarknaden fortsatte efter årsskiftet. Å andra sidan dämpades ökningen av aktierna räknat i euro av att nettoflödet avseende aktier i sin helhet var svagt negativt.

Den nettomässigt största avyttrade enskilda placeringskategorin inom aktieplaceringarna var hedgefonder för cirka 0,5 miljarder euro. Noterade aktier avyttrades likaså i någon mån netto. Pensionsförsäkrarna har således varit mer på säljsidan än köpsidan i fråga om ovan nämnda placeringar. I slutet av fjolåret handlade pensionsförsäkrarna tvärtom, då förvärven inom aktieplaceringarna var större än avyttringarna. Trots det svagt negativa nettoflödet under det första kvartalet har aktiernas totala andel emellertid varit fortsatt stor tack vare de goda avkastningarna. Nedgången i risknivån syns för sin del också som en ökning av penningmarknadsplaceringarna.

Nettoflödet till ränteplaceringarna var positivt, vilket innebär att förvärven var större än andelen för avyttringar och förfall.

För fastighetsplaceringarnas del var förändringarna mycket måttliga, om än förvärven var större än avyttringarna under årets sista kvartal.

7.1 Andelen för mass- och konverteringslån på nedgång

Ränteplaceringarna (EUR 79,2 md) steg med över 1 miljard euro jämfört med situationen i slutet av fjolåret. Till följd av förändringarna fördelades ränteplaceringarna enligt följande:

- mass- och konverteringslån 30,8 procent av de totala placeringstillgångarna (EUR 60,0 md)
- penningmarknadsplaceringar 6,8 procent (EUR 13,3 md)
- placeringslån 2,5 procent (EUR 4,9 md)
- ArPL-återlån 0,5 procent (EUR 1,0 md).

Förändringarna i ränteplaceringarna mätt i euro och enligt den relativa andelen av placeringsbeståndet som helhet jämfört med föregående kvartal:

- mass- och konverteringslån: nedgång med knappt 1 miljard euro, samtidigt minskade deras andel med drygt 1 procentenhet
- penningmarknadsplaceringar: uppgång med cirka 2 miljarder euro, samtidigt ökade deras andel med knappt 1 procentenhet
- placeringslån och ArPL-återlån: inga betydande förändringar.

Nedgången i mass- och konverteringslånen beror framför allt på det negativa nettoflödet, som var exakt en miljard euro. På ränteplaceringarnas nettoflöde inverkar såväl differensen mellan förvärv och avyttringar som också de lån som förfaller. Minskningen av mass- och konverteringslånen mätt i euro dämpades av den positiva prisutvecklingen.

Penningmarknadsplaceringarna ökade däremot klart med cirka 2 miljarder euro. Av denna summa härrörde merparten från det positiva nettoflödet.

Denna placeringskategori har vuxit nästan trendartat under de senaste två åren. Det sista kvartalet 2016 var emellertid ett undantag, då penningmarknadsplaceringarna i euro krympte med cirka 1,6 miljarder euro. Ökningen av penningmarknadsplaceringarna speglar i allmänhet beredskapen på en realisering av eventuella osäkerhetsfaktorer på placeringsmarknaden, varvid man önskar sänka risknivån. Alternativt kan tillgångarna för en tid vara placerade på penningmarknaden i väntan på mer långvariga och/eller delvis mer riskfyllda objekt. Andelen för penningmarknadsplaceringar har ändå fortfarande varit rätt hög vid en jämförelse med siffrorna för exempelvis åren 2013 och 2014.

Inom placeringslånen och ArPL-återlånen skedde inga betydande förändringar, varken avseende mängder eller andelar. Dessutom var de nettoflöden som hänför sig till dem rätt små.

Arbetspensionsbolagen beviljade under det första kvartalet 2017 nya placeringslån och ArPL-återlån för sammanlagt cirka 0,3 miljarder euro. Siffrorna är långt från noteringarna under finanskrisen, då exempelvis nya lån beviljades för hela 1,3 miljarder euro under det första kvartalet år 2009.

Siffrorna ger en fingervisning om de finländska företagens tillgång till finansiering från andra källor än arbetspensionsanstalterna. Ju större dessa låneposter är, desto större utmaningar har företagen när det gäller att skaffa finansiering exempelvis från bankerna. Å andra sidan kan uppgången inom placeringslånen och ArPL-återlånen också spegla förtroendet för ekonomin bland pensionsförsäkrarnas kunder, dvs. företagen, varpå de vågar ta lån för exempelvis nya investeringar.

7.2 Placeringsbeståndet av noterade aktier (inkl. fonder) ökade tillsammans med övriga aktieplaceringar

Bakom den starka uppgången i andelen aktier och aktierelaterade placeringar med cirka 4 miljarder euro låg liksom under föregående kvartal framför allt de noterade aktierna. Andelen för övriga aktieplaceringar ökade likaså, medan andelen för hedgefonder minskade. Till följd av förändringarna fördelades aktierna och de aktierelaterade placeringarna inom placeringstillgångarna som helhet enligt följande:

- noterade aktier (inkl. fonder) 35,9 procent (EUR 69,9 md),
- hedgefonder 7,6 procent (EUR 14,9 md) och
- övriga aktieplaceringar 7,5 procent (EUR 14,6 md).

Förändringarna i aktierna och de aktierelaterade placeringarna mätt i euro och enligt den relativa andelen av placeringsbeståndet som helhet jämfört med föregående kvartal:

- noterade aktier (inkl. fonder): ökning jämnt 4 miljarder euro, andelen stärktes med cirka 1 procentenhet

- hedgefonder: nedgång cirka 0,5 miljarder euro, andelen minskade med cirka 0,5 procentenheter
- övriga aktieplaceringar: uppgång cirka 1 miljard euro, andelen ökade något.

Den rätt starka uppgången i andelen för noterade aktier (inkl. fonder) bottnar framför allt i de positiva värdeförändringarna: +4,2 miljarder euro. Samtidigt var placeringskategorin föremål för ett svagt negativt nettoflöde. Även inom hedgefondandelarna var nettoflödet negativt - cirka -0,5 miljarder euro. Däremot var nettoflödet till övriga aktieplaceringar i motsvarande grad positivt.

Av köp- och säljuppgifterna framgår hur pensionsförsäkrarnas sammanlagda nettoflöden i aktieplaceringarna var rätt anspråkslösa.

Sammanfattningsvis tog det första kvartalet 2017 vid från läget i slutet av år 2016 medan aktiemarknaden fortsatte att stiga.

Avkastningsindexens (inklusive världsindex) avkastning i procent för noterade aktier i olika industriländer mätt i euro speglar hur aktiemarknaderna världen över utvecklats i olika takt. Avkastningsindexen uppvisade även rätt stora variationer, då den nominella avkastningen varierade mellan 4,4 och 6,1 procent i januari-mars:

- MSCI Europa-avkastningsindex +6,1 %
- MSCI Global-avkastningsindex +5,1 %
- OMXH- portfölj-avkastningsindex +4,4 %.

8. Andelen placeringar i Finland och utanför euroområdet ökade

Placeringarna som hänför sig till Finland ökade till både andel och antal liksom placeringarna utanför euroområdet. Däremot minskade placeringarna som hänför sig till euroområdet. Till ökningen i placeringsbestånden i de olika områdena bidrar såväl nettoflödet som avkastningsprocenten. I det följande redogör vi för den geografiska fördelningen av beståndet och andelarna samt andelarnas förändringsprocent jämfört med det sista kvartalet i år:

- Placeringar utanför euroområdet 55,5 procent (EUR 108,1 md). Förändring: uppgång över 4 miljarder euro och andelen ökade med 0,5 procentenheter.
- Finland 26,1 procent (EUR 50,8 md). Förändring: beloppet steg med cirka 2 miljarder euro och andelen ökade med knappt 0,5 procentenheter.
- Övriga länder i euroområdet (exkl. Finland) 18,4 procent (EUR 35,9 md). Förändring: minskning med knappt 0,5 miljarder och samtidigt minskade andelen med knappt 1 procentenhet.

I det följande redogör vi för placeringskategoriernas geografiska fördelning:

Kategorin för aktier och aktierelaterade placeringar (EUR 99,4 md) som helhet fördelades geografiskt enligt följande:

- andelen för placeringar i Finland var 17,4 procent (EUR 17,3 md)
- andelen för det övriga euroområdet cirka 13,9 procent (EUR 13,8 md)

- aktieplaceringar utanför euroområdet 68,7 procent (EUR 68,3 md).

Ränteplaceringarna (EUR 79,2 md) fördelades enligt följande:

- andelen för placeringar i Finland var 26,4 procent (EUR 20,9 md)
- andelen för det övriga euroområdet 25,0 procent (EUR 19,8 md)
- aktieplaceringar utanför euroområdet cirka 48,6 procent (EUR 38,5 md).

Fastighetsplaceringarna (EUR 16,2 md) fördelades i sin tur enligt följande:

- andelen för placeringar i Finland var 76,5 procent (EUR 12,4 md)
- andelen för det övriga euroområdet 14,2 procent (EUR 2,3 md)
- aktieplaceringar utanför euroområdet cirka 9,3 procent (EUR 1,5 md).

8.1 Placeringar som hänför sig till Finland

De tre största placeringsskategorier inom de inhemska placeringarna var i storleksordning följande:

- noterade aktier (inkl. fonder) 28,6 procent (EUR 14,5 md)
- fastighetsplaceringar 24,5 procent (EUR 12,4 md)
- penningmarknadsplaceringar 19,2 procent (EUR 9,7 md).

I andelen för inhemska placeringar skedde inga betydande förändringar under kvartalet. Beaktansvärt är att beloppet av nästan samtliga placeringsskategorier ökade med undantag av ArPL-återlån och övriga aktieplaceringar. På lång sikt är förändringarna större t.ex. i fråga om penningmarknadsplaceringar och noterade aktier.

9. Basinformation om vår placeringssstatistik

Våra medlemssamfund sköter placeringssverksamheten för de lagstadgade arbetspensionsmedlen. Statistiken omfattar pensionsförsäkringsbolagen, pensionsstiftelsernas och -kassornas ArPL-fonder samt arbetspensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn: Keva, Statens pensionsfond (SPF), pensionsfonden för FPA:s personal, Kyrkans pensionsfond och Finlands Banks pensionsfond (SPERA). Den omfattar också särskilda pensionsinrättningar, dvs. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) och Sjömanspensionskassan (SPK).

I statistiken ingår endast fonderna för det lagstadgade arbetspensionsskyddet. Den inbegriper inte värdet av fonderna för det kollektiva tilläggs-pensionsskyddet, som förvaltas av pensionsstiftelserna och -kassorna. I slutet av år 2016 uppgick deras värde till cirka 4,7 miljarder euro.

Uppgifterna har samlats in med [Statistikcentralens rapportmodell för arbetspensionstillgångar](#), som vi använt sedan år 2016. Rapporteringen har med denna modell till vissa delar preciserats jämfört med den tidigare datainsamlingsmodellen. I den nya rapporteringen beaktas nettobeloppet av bland annat ställda och mottagna kontantsäkerheter samt fordringar och skulder som gäller köpesumma i anslutning till placeringar.

De preciserade siffrorna har i statistiksammanfattningen inkluderats i placeringslånen. Behandlingen av rapporteringen av nettovärdet av kontraktsstocken avseende derivat har också preciserats.

Mer ingående uppgifter om placeringsstatistikens inverkan enligt placeringskategori finns t.ex. på sidorna 7 - 9 i [Placeringsanalys Q4/2016](#).